

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND
INNOVATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

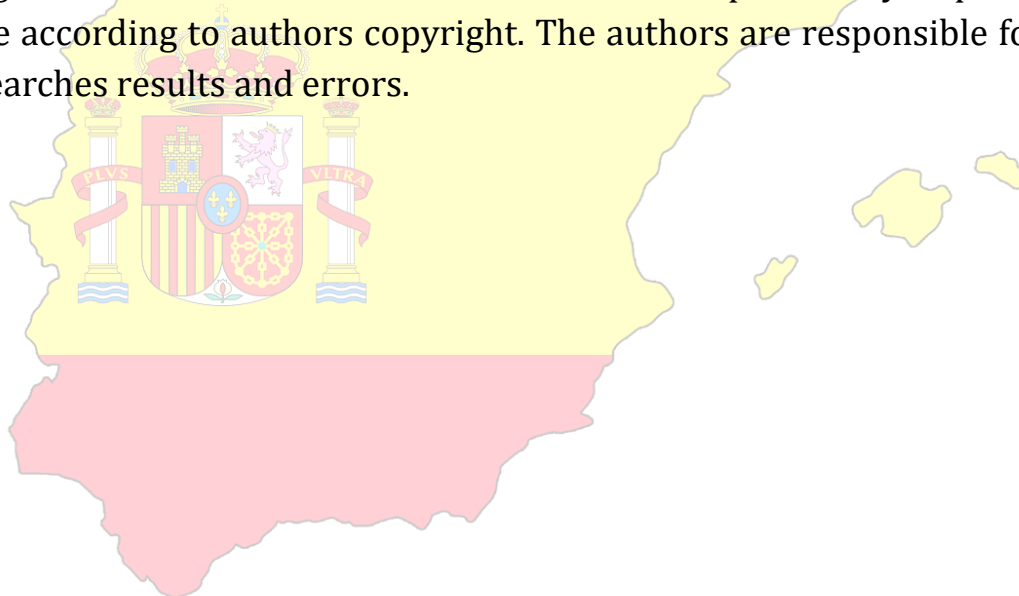

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2026, Issue 3.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION**». Which took place in Spain, 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

**ALISHER NAVOIY IJODINING ZAMONAVIY TADQIQOTLARI VA
TA'LIMDAGI O'RNI****Xalbayeva Farangiz G'ulomjon qizi**

Guliston davlat pedagogika instituti

Tillarni o'qitish fakulteti o'zbek tili va adabiyoti yo'nalishi 1-kurs talabasi

e-mail:farangizxalbayeva61@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'zbek mumtoz adabiyotining yirik namoyandasi Alisher Navoiy ijodiy merosining zamonaviy navoiyshunoslikdagi talqinlari va uning ta'lim tizimidagi o'rni tahliliy jihatdan yoritilgan. Tadqiqot jarayonida shoir asarlarining nafaqat badiiy-estetik qiymati, balki ularning "Digital Humanities" (Raqamli gumanitar fanlar) kontekstida o'rganilishi, matnshunoslikdagi yangi yondashuvlar hamda g'oyaviy-falsafiy konsepsiyalari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, maqolada Navoiyning "Xamsa" dostonlari va devonlaridagi "Komil inson" g'oyasining bugungi yoshlar tarbiyasidagi metodologik asoslari, ta'lim dasturlarida shoir ijodini o'qitishning innovatsion usullari hamda xalqaro miqyosdagi o'rganilish darajasi ilmiy asoslab berilgan. Maqolaning xulosaviy qismida Navoiy merosini zamonaviy texnologiyalar yordamida targ'ib qilishning istiqbolli yo'nalishlari ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Alisher Navoiy, navoiyshunoslik, milliy-ma'naviy meros, zamonaviy metodologiya, ta'lim tizimi, "Xamsa", irfoniy falsafa, raqamlashtirish,

Alisher Navoiy ijodi — bashariyat tafakkur xazinasining bitmas-tuganmas durdonasi, turkiy xalqlar ma'naviy olamining sarchashmasidir. Bugungi kunda Navoiy merosini o'rganish shunchaki adabiy ehtiyoj emas, balki Yangi O'zbekiston poydevori bo'lgan **Uchinchi Renessansni** barpo etishning ma'naviy-ma'rifiy asosidir. **O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev** ta'kidlaganidek: "Biz Alisher Navoiyning boy va serqirra ijodiy merosini o'rganish, uni xalqimiz, ayniqsa, yoshlarimiz o'rtasida keng targ'ib qilishni o'zimiz uchun nafaqat vazifa, balki muqaddas burch deb bilamiz. Zero, Navoiyni anglash — o'zlikni anglashdir." Ushbu yuksak e'tirof zamonaviy navoiyshunoslik oldiga shoir asarlarini bugungi kun talablari darajasida, yangicha metodologik yondashuvlar asosida tadqiq etish vazifasini qo'yadi. Akademik **Vohid Zohidov** Navoiy shaxsiga baho berar ekan, uni "Insoniyat ma'naviy osmonidagi quyosh" deb atagan edi. Darhaqiqat, shoir asarlaridagi insonparvarlik, adolat va ilm-ma'rifatga chorlovchi g'oyalar asrlar osha o'z qiymatini yo'qotmay kelmoqda.

Zamonaviy tadqiqotlarda Navoiy ijodi faqatgina mumtoz she'riyat namunasi sifatida emas, balki **professor Ibrohim Haqqul** ta'biri bilan aytganda, "Ruhni poklovchi va insonni komillik sari yetaklovchi ilohiy falsafa" sifatida o'rganilmoqda. Shu nuqtayi nazardan, ushbu maqolada Navoiy merosining bugungi kunda raqamli texnologiyalar bilan integratsiyalashuvi, xalqaro miqyosdagi ilmiy talqinlari va ta'lim tizimidagi metodologik o'rni tahliliy jihatdan ko'rib chiqiladi. Shuningdek, germaniyalik navoiyshunos olim **Zigrid Klaynmixel** Navoiyning "Xamsa"sidagi ayollar obrazini tahlil qilar ekan, shoirning inson

huquqlari va gender tengligiga oid qarashlari o'z davridan bir necha asr ilgari ketganini ilmiy isbotlab bergan.

Milliy o'zlikni asrash omili Akademik **Alibek Hayitmetov** Navoiyning tilshunoslik sohasidagi xizmatlarini baholab: "Navoiy turkiy tilning cheksiz imkoniyatlarini nafaqat amalda (she'riyatda), balki nazariy jihatdan 'Muhokamat-ul lug'atayn' asari orqali ham jahonga tanitdi", deb yozadi. Bugungi kunda filologiya fanlari doktori, professor **Shuhrat Sirojiddinov** boshchiligidagi olimlar guruhi Navoiy asarlarining **konseptual lug'ati** ustida ish olib bormoqda. Bu tadqiqotlarning maqsadi — shoir qo'llagan 26 mingdan ortiq so'zning semantik maydonini aniqlash va ularni bugun hayotimizga qaytarishdir. Bu esa ta'lim tizimida yoshlarning so'z boyligini oshirish va milliy tafakkurini boyitishda asosiy manba bo'lib xizmat qilmoqda.

Navoiy merosi va zamonaviy ta'lim texnologiyalari Ta'lim jarayonida Navoiy asarlarini o'qitishda "quruq yodlash" usulidan voz kechilib, **interaktiv tahlil** metodlariga o'tilmoqda. Professor **Nurboy Jabborov** ta'kidlaganidek: "Navoiyni o'qitish — bu ma'lumot berish emas, balki tafakkur uyg'otishdir. Bizning vazifamiz — Navoiy g'oyalarini yoshlar hayoti bilan uyg'unlashtirish." Hozirda OTMlarda qo'llanilayotgan "Keys-stadi" (vaziyatli tahlil) usuli orqali "Hayratul-abror"dagi ijtimoiy muammolar bugungi kun voqeligi bilan qiyoslanmoqda. Bu esa talabalarda nafaqat adabiy bilim, balki kuchli ijtimoiy pozitsiya va axloqiy immunitetni shakllantirmoqda. Yangi O'zbekiston ma'naviyatini shakllantirishda "temir qoziq" vazifasini o'tamoqda. Davlat rahbarining "Navoiy asarlarini o'qigan inson dunyoga boshqa ko'z bilan qaraydi" degan fikri ta'lim islohotlarining markazida turibdi. Ilmiy innovatsiya: Zamonaviy navoiyshunoslik matn tahlilidan "Digital Humanities" (Raqamli gumanitar fanlar) bosqichiga o'tdi. Bu esa Navoiy asarlarini sun'iy intellekt yordamida tadqiq etish va uning dunyo miqyosidagi targ'ibotini yangi bosqichga ko'tarish imkonini berdi. Ta'limiy uzviylik: Navoiy merosi maktabgacha ta'limdan to oliy ta'limgacha bo'lgan tizimda "Komil inson" tarbiyasining o'zagi bo'lib qolmoqda. Olimlarimizning e'tiroficha, Navoiyni tushunish darajasi jamiyatning madaniy va ma'rifiy darajasini belgilovchi asosiy ko'rsatkichdir.

Alisher Navoiy ijodiy merosini zamonaviy tadqiqotlar va ta'lim tizimidagi o'rni nuqtayi nazaridan o'rganish shuni ko'rsatadiki, shoir asarlari shunchaki o'tmish adabiyoti namunasi emas, balki bugungi va kelajak avlod uchun ma'naviy taraqqiyot dasturidir. Tadqiqot davomida shakllangan xulosalar shuni tasdiqlaydiki, Yangi O'zbekiston poydevori bo'lgan Uchinchi Renessans g'oyasining hayotga tatbiq etilishi bevosita Navoiy merosini anglash va uni yoshlar qalbining ajralmas qismiga aylantirish bilan bog'liqdir. Birinchidan, zamonaviy navoiyshunoslik matnshunoslikning an'anaviy usullaridan "Digital Humanities" (Raqamli gumanitar fanlar) bosqichiga o'tgani shoir merosini global miqyosda targ'ib qilishda yangi ufqlarni ochdi. Sun'iy intellekt va kompyuter lingvistikasi yordamida Navoiy asarlarining elektron korpusi yaratilayotgani, shoirning boy lug'at tarkibi va falsafiy terminologiyasini xalqaro ilmiy hamjamiyatga tizimli

yetkazish imkonini bermoqda. Bu jarayonda olimlarimizning, xususan, professor Sh.Sirojiddinov va I.Haqqul kabi navoiyshunoslarning irfoniy va manbashunoslikka oid yangi talqinlari shoir shaxsini bugungi kun o'quvchisiga yanada yaqinlashtirdi. Ikkinchidan, ta'lim tizimida Navoiy asarlarini o'qitish metodologiyasi tubdan yangilanmoqda. Davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek, "Navoiy asarlarini o'qigan inson dunyoga boshqa ko'z bilan qaraydi". Shu bois, maktabgacha ta'limdan boshlab oliy ta'limgacha bo'lgan barcha bosqichlarda Navoiy siymosi "Komil inson" konsepsiyasining markaziy qahramoni sifatida namoyon bo'lmoqda. Interaktiv metodlar va badiiy tahlil orqali shoirning adolat, vatanparvarlik va insonparvarlik kabi g'oyalari yoshlarda yuksak axloqiy immunitetni shakllantirishning asosiy vositasiga aylandi.

Xulosa qilib aytganda, Alisher Navoiy ijodi — turg'un xazina emas, balki har bir davr uchun yangi ma'no va energiya beruvchi tirik manbadir. Shoir merosini ilmiy tadqiq etish va ta'limga integratsiya qilish jarayoni jamiyatning intellektual salohiyatini yuksaltirishga xizmat qiladi. Navoiyning "Olam ahli bilingizkim, ish emas dushmanlig" degan da'vati bugungi globallashuv davrida bag'rikenglik va tinchlikni asrashning eng oliy formulasi bo'lib qolmoqda. Binobarin, Navoiy merosi — bizning milliy g'ururimiz va kelajakdagi ma'naviy yuksalishimizning kafolatidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. **Alisher Navoiy.** Mukammal asarlar to'plami (20 jildlik). – Toshkent: "Fan", 1987–2003.
2. **Haqqul I.** Navoiyga qaytish (1-2 kitoblar). – Toshkent: "Fan", 2007–2011.
3. **Hayitmetov A.** Navoiy lirikasi. – Toshkent: "Fan", 1961.
4. **Jabborov N.** Ma'rifat nadir? (Navoiyshunoslik darslari). – Toshkent: "O'zbekiston", 2017.
5. **Kleinmichel S.** "Alisher Navoiy: Epik an'ana va lirik yangilik" (Xorijiy tadqiqotlar turkumidan).
6. **Mirziyoyev Sh.M.** Alisher Navoiy nomidagi xalqaro jamoat fondini tashkil etish to'g'risidagi qaror va nutqlar to'plami. – Toshkent, 2020.
7. **Mirziyoyev Sh.M.** Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2021.